SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE

§ 1. *Przedstawienie i ogólny podział tematu* 5
§ 2. *Pojęcie filozofii. Filozofia a światopogląd* 8
§ 3. *Filozofia jako nauka o byciu* 15
§ 4. *Cztery tezy o byciu a podstawowe problemy fenomenologii* 19
§ 5. *Metodyczny charakter ontologii. Trzy podstawowe składniki metody fenomenologicznej* 23
§ 6. *Zarys wykładu* 27

Część pierwsza
FENOMENOLOGICZNO-KRYTYCZNA DYSKUSJA NIEKTÓRYCH TRADYCYJNYCH TEZ O BYCIU

Rozdział pierwszy.
TEZA KANTA: BYCIE NIE JEST REALNYM ORZECZENIEM 29

§ 7. *Treść tezy Kanta* 29
§ 8. *Fenomenologiczna analiza podanego przez Kanta objaśnienia pojęcia bycia i istnienia* 46
a) Bycie (istnienie, obecność), absolutne stanowienie i spostrzeżenie 46
b) Spostrzeganie, spostrzegane, spostrzeżoność. Różnica spostrzeżoności i obecności obecnego 50
§ 9. *Wykazanie konieczności bardziej gruntownego ujęcia problematyki tezy i bardziej radykalnego ugruntowania tej problematyki* 53
a) Nieadekwatność psychologii jako nauki pozytywnej do ontologicznego wyjaśnienia spostrzeżenia 53
b) Ukonstytuowanie bycia spostrzeżenia. Intencjonalność i transcendencja 59
c) Intencjonalność a zrozumienie bycia. Odkrytość (spostrzeżoność) bytu a otwartość bycia 72

Rozdział drugi
TEZA ŚREDNIOWIECZNEJ ONTOLOGII (SCHOLASTYKI) SIĘGAJĄCEJ DO ARYSTOTELESA: DO UKONSTYTUOWANIA BYTU NALEŻĄ BYCIE CZYMŚ (*ESSENTIA*) I BYCIE CZYMŚ OBECNYM (*EXISTENTIA*) 83

§ 10. *Treść tezy i jej tradycyjne ujęcie* 83
a) Zarys tradycyjnego kontekstu problemu w aspekcie rozróżnienia *essentia* i *existentia* 83
b) Prowizoryczne wyodrębnienie *esse* (*ens*), *essentia* i *existentia* w horyzoncie starożytnego i scholastycznego zrozumienia 89
c) Różnica *essentia–existentia* w scholastyce (Tomasz z Akwinu, Duns Szkot, Suarez) 95
α) Tomistyczna doktryna *distinctio realis* między *essentia* a *existentia* w *ens creatum* 98
β) Nauka Szkota o *distincto modalis* (*formalis*) między *essentia* a *existentia* w *ens creatum* 100
γ) Nauka Suareza o *distinctio sola rationis* między *essentia* a *existentia* w *ens creatum* 101
§ 11. *Fenomenologiczne objaśnienie problemu leżącego u podstawy tezy drugiej* 106
a) Pytanie o źródło *essentia* i *existentia* 107
b) Cofnięcie się do wytwarzaniowego zachowania jestestwa do bytu jako niejawnego horyzontu rozumienia *essentia* i *existentia* 113
§ 12. *Wykazanie niewystarczającego ufundowania tradycyjnej problematyzacji* 120
a) Struktura intencjonalna i rozumienie bycia odniesienia wytwarzaniowego 120
b) Integralny związek ontologii starożytnej (średniowiecznej) i Kantowskiej 126
c) Konieczność ograniczenia i modyfikacji tezy drugiej. Podstawowa artykulacja bycia i różnica ontologiczna 128

Rozdział trzeci
TEZA ONTOLOGII NOWOŻYTNEJ: PODSTAWOWYMI ODMIANAMI BYCIA SĄ BYCIE PRZYRODY (*RES EXTENSA*) I BYCIE DUCHA (*RES COGITANS*) 131

§ 13. *Charakterystyka ontologicznej różnicy między* res extensa *a* res cogitans *na przykładzie Kantowskiego ujęcia problemu* 131
a) Nowożytne zorientowanie na podmiot niemotywowane przez ontologię fundamentalną i tkwiące w tradycyjnej ontologii 132

b) Ujęcie ja i przyrody (podmiotu i obiektu) u Kanta i jego określenie subiektywności podmiotu 134
α) *Personalitas transcendentalis* 134
β) *Personalitas psychologica* 138
γ) *Personalitas moralis* 141
c) Ontologiczne odróżnienie przez Kanta osoby od rzeczy. Ukonstytuowanie osoby jako celu samego w sobie 148
§ 14. *Fenomenologiczna krytyka Kantowskiego rozwiązania i wykazanie konieczności gruntownego ujęcia problematyki* .. 151
a) Krytyczna analiza Kantowskiej interpretacji *personalitas moralis*. Ontologiczne określenia osoby moralnej przy ominięciu podstawowego pytania ontologicznego o jej sposób bycia 152
b) Krytyczna analiza Kantowskiej interpretacji *personalitas transcendentalis*. Negatywne wykazanie przez Kanta niemożliwości ontologicznej interpretacji ja-myślę 154
c) Bycie w sensie bycia czymś wytworzonym jako horyzont rozumienia dla osoby jako skończonej substancji duchowej ... 159
§ 15. *Podstawowy problem rozmaitości odmian bycia i jedności pojęcia bycia jako takiego* 166
a) Pierwsze wejrzenie w ukonstytuowanie egzystencji jestestwa. Podejście poprzez relację podmiot–obiekt (*res cogitans – res extensa*) jako zafałszowanie egzystencjalnego ukonstytuowania bycia u bytu, które rozumie bycie 167
b) Współodkrytość sobości w rozumiejącym bycie kierowaniu się na byt. Odbicie rzeczy objętych zatroskaniem jako faktyczno-powszednie rozumienie siebie .. 170
c) Bardziej radykalna interpretacja intencjonalności w celu objaśnienia powszedniego samorozumienia. Bycie-w-świecie jako fundament intencjonalności 174
α) Narzędzie, związek narzędziowy i świat. Bycie-w-świecie i wewnątrzświatowość 176
β) Ze-względu-na. Zawsze-mojość jako podłoże niewłaściwego i właściwego samorozumienia 184
d) Wynik analizy w kontekście przewodniego problemu rozmaitości sposobów bycia i jedności pojęcia bycia 188

Rozdział czwarty
TEZA LOGIKI: WSZELKI BYT DAJE SIĘ PODJĄĆ I OMÓWIĆ BEZ SZKODY DLA AKTUALNEGO SPOSOBU BYCIA ZA POMOCĄ „JEST". BYCIE ŁĄCZNIKA 191

§ 16. *Charakterystyka ontologicznego problemu łącznika przy uwzględnieniu niektórych charakterystycznych rozważań z historii logiki* 193

a) Bycie w sensie „jest" wypowiedzi w myśleniu łączącym u Arystotelesa ... 193
b) Bycie łącznika w horyzoncie bycia Czymś (*essentia*) u T. Hobbesa ... 197
c) Bycie łącznika w horyzoncie bycia Czymś (*essentia*) i bycia czymś rzeczywistym (*existentia*) u J.S. Milla ... 206
d) Bycie łącznika i nauka o podwójnym sądzie u H. Lotzego ... 213
e) Różne interpretacje bycia łącznika i brak radykalnej problematyzacji ... 216
§ 17. *Bycie jako łącznik a fenomenologiczny problem wypowiedzi* ... 220
a) Niezadowalające wydobycie i odgraniczenie fenomenu wypowiedzi ... 220
b) Fenomenologiczne wykazanie pewnych istotowych struktur wypowiedzi. Intencjonalne zachowanie wypowiedzi i jego ufundowanie w byciu-w-świecie ... 222
c) Wypowiedź jako przekazująco-określające wykazanie a „jest" łącznika. Odkrytość bycia bytu i zróżnicowanie zrozumienia bycia jako ontologiczna przesłanka indyferentnego „jest" wypowiedzi ... 226
§ 18. *Prawda wypowiedzi, idea prawdy w ogóle i jej stosunek do pojęcia bycia* ... 229
a) Bycie wypowiedzi prawdziwą jako odsłanianie. Odkrywanie i otwieranie jako odmiany odsłaniania ... 229
b) Intencjonalna struktura odsłaniania. Egzystencjalny sposób bycia prawdy. Odsłoniętość jako własność bycia bytu ... 233
c) Odsłoniętość bycia Czymś i rzeczywistości w „jest" wypowiedzi. Egzystencjalny sposób bycia prawdy i odrzucenie subiektywistycznych dezinterpretacji ... 234
d) Egzystencjalny sposób bycia prawdy a podstawowe pytanie ontologiczne o sens bycia w ogóle ... 239

Część druga
PYTANIE ONTOLOGII FUNDAMENTALNEJ O SENS BYCIA W OGÓLE. PODSTAWOWE STRUKTURY BYCIA I PODSTAWOWE SPOSOBY BYCIA

Rozdział pierwszy
PROBLEM RÓŻNICY ONTOLOGICZNEJ ... 245

§ 19. *Czas a czasowość* ... 247
a) Historyczny przegląd dotyczący tradycyjnego pojęcia czasu i charakterystyka leżącego u podłoża tego pojęcia potocznego rozumienia czasu ... 249

α) Zarys rozprawy Arystotelesa o czasie ... 251
β) Wykładnia Arystotelesowego pojęcia czasu ... 256
b) Potoczne rozumienie czasu i ruch wstecz ku czasowi pierwotnemu ... 275
α) Sposób bycia użytkowania zegara. Teraz, Potem i Wtedy jako samowykładnia zachowań uwspółcześniania, oczekiwania i zachowywania ... 276
β) Momenty strukturalne wypowiadanego czasu: znaczeniowość, datowalność, rozpiętość, publiczność ... 281
γ) Wypowiadany czas a jego źródło w egzystencjalnej czasowości. Ekstatyczny i horyzontalny charakter czasowości ... 284
δ) Źródło momentów strukturalnych czasu-Teraz w czasowości ekstatyczno-horyzontalnej. Bycie typu upadania jako podstawa zakrycia pierwotnego czasu ... 288
§ 20. *Czasowość a temporalność* ... 295
a) Rozumienie jako podstawowa własność bycia-w-świecie ... 296
b) Rozumienie egzystencyjne, rozumienie bycia, projekt bycia ... 300
c) Czasowa interpretacja egzystencyjnego właściwego i niewłaściwego rozumienia ... 308
d) Czasowość rozumienia powiązania i całości powiązania (świata) ... 313
e) Bycie-w-świecie, transcendencja i czasowość. Schematy horyzontalne ekstatycznej czasowości ... 317
§ 21. *Temporalność a bycie* ... 326
a) Temporalna interpretacja bycia jako bycia czymś poręcznym. Prezencja jako schemat horyzontalny ekstazy uwspółcześniania ... 327
b) Kantowska interpretacja bycia a problematyka temporalna ... 338
§ 22. *Bycie a byt. Różnica ontologiczna* ... 344
a) Czasowość, temporalność i różnica ontologiczna ... 344
b) Czasowość a uprzedmiotowienie bytu (nauka pozytywna) i bycia (filozofia) ... 345
c) Temporalność i *apriori* bycia. Fenomenologiczna metoda ontologii ... 350

Posłowie redaktora naukowego ... 359